

BUITEN

4^E JAARGANG N^O. 31.

ZATERDAG 30 JULI 1910.

Foto Aug. F. W. Vogt.

HET KASTEEL HORN. IN HET PARK.

Schrubel s.z.

INHOUD:

OVERZICHT VAN DE WEEK.	BLZ. 362
ONZE LIEVE VROUWE VAN DE ZEVEN DOLKEN (VERVOLG), UIT HET ENGELSCHE VAN VERNON LEE	362
HET KASTEEL HORN (L.) (SLOT), DOOR A. F. VAN BEURDEN, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 361 EN 364—367
EEN DAG VOL AFWISSELING IN HET PFALZELERWALD (SLOT), DOOR H. W.	BLZ. 366
EEN PAAR GROOTE TAXUSBOOMEN, DOOR E. TH. W.	367
ROTTUMEROOG, DOOR J. DAALDER DZ., GEÏLLUSTREERD	368
ONFEILBARE REGENVOORSPELLINGEN. D. P. FRANSEN JZ.	369
HOE BEPAALT MEN DEN OUDERDOM DER VISSCHEN? DOOR G.	369
DE SINT BERNARDHOND, DOOR DUVAL VERWEY, GEÏLL.	370
WEEGBREEBLADEREN, DOOR G.	371
SCILLA CAMPANULATA EN SCILLA NUTANS, DOOR B. J. KROL, GEÏLLUSTREERD	372

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Alle kopij, ook die met illustraties, zoomede afzonderlijke illustraties (fotografieën, teekeningen, enz.), gelieve men te zenden aan de redactie, Rokin 74—76, Amsterdam. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Het auteursrecht voor den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de Wet van 28 Juni 1881, Stbl. No. 214.

OVERZICHT VAN DE WEEK.

17 JULI. De Deensche luchtman Svendsen vliegt in 31 minuten de Sond over.

Groote petroleumbrand te Bakoe.

18 JULI. Noodweer te Amsterdam. De bliksem slaat op een aantal plaatsen in en de stortregens veroorzaken ontzaglijke waterschade.

Dood van den Deenschen rechtsgeleerde prof. Henning Matzen, te Kopenhagen, lid van het Permanent Internationaal Scheids-gerechthof te 's-Gravenhage.

Begin van een staking op een aantal Engelsche spoorweglijnen.

Staking op den Grand Trunk spoorweg in Canada; het aantal stakende werklieden is 5000.

19 Juli. De Turksche afgevaardigde Rizoer in hechtenis genomen wegens medeplichtigheid aan de onlangs ontdekte samenzwering.

Mijnwerkersstaking in den omtrek van Bilbao, waaraan 15,000 arbeiders deel nemen.

De Portugeezen uit Macao maken zich meester van het Chineseche zeerooverseiland Colowan.

Een dreigende werkstaking van het personeel van den Pennsylvania-spoorweg afgewend door een schikking.

20 JULI. Opening van het 7e Nationaal Congres van den Middenstandsbond te Arnhem.

Einde van de spoorwegstaking in Canada.

21 JULI. De minister van Buitenlandsche Zaken deelt op het Internationaal Uitgeverscongres mede, dat een wetsontwerp tot aansluiting van Nederland bij de Berner Conventie binnen zeer korten tijd zal worden ingediend.

Indiening van twee wetsontwerpen tot regeling van de arbeiders-ziekteverzekering.

Einde van de staking op de Engelsche spoorwegen, die reeds een onheilspellenden omvang had aangenomen.

Saenz Pena tot president van de Argentijnsche Republiek gekozen; de la Plaza tot vice-president.

Inwijding van de nieuwe haven van Rio de Janeiro.

22 JULI. Door een onbekende wordt aan de gemeente Rotterdam f 100,000 aangeboden voor den bouw van een openbare bibliotheek.

Te Lucern wordt een geregelde luchtvaartdienst geopend voor het maken van tochtjes per luchtschip in de omgeving.

Te Barcelona wordt een aanslag gepleegd op den oud-minister Maura, die licht gewond wordt. De dader wordt gevat.

23 JULI. Een hevige cycloon richt in het noorden van Italië groote schade aan.

24 JULI. Drama te Lochem: een student in de rechten vermoordt zijn beide ouders en doet een poging tot zelfmoord.

ONZE LIEVE VROUWE
VAN DE ZEVEN DOLKEN.

EEN MOORSCHGEESTEN-HISTORIE UIT DE
ZEVENTIENDE EEUW.

V. (Vervolg).

LANGEN tijd stond de graaf van Miramor versuft en verblind, niet in staat iets anders te zien dan het fladderen om hem heen van den uil, die kringen beschreef in wat een veld van wuivend, brandend rood leek. Hij sloot de oogen, doch door de geschrooide oogleden zag hij nog steeds die roode, wuivende atmosfeer en het zwarte dier, dat om hem heen fladderde.

En toen begon hij langzamerhand beter te zien en te begrijpen. Hij ontwaarde schimmige lijnen en vernam het zwakke geklater van water, dat zijn tuitende ooren aangenaam aandeed.

Hij ontwaarde, dat hij zich in een hooge zuilengalerij bevond met een diepen waterbak voor hem, die omgeven was door hekken van bloeiende myrthe, en in welks water zich Moorsche portieken weerspiegelden, die met oranje-tint schitterden; en hooge muren, bedekt met glanzend blauwe en groene tegels, en een groote roode toren, die zijn kanteelen het wolkelooze blauw inhief. Van den toren hingen slap twee vlaggen, een witte en een purperen met een gouden granaatappel. Terwijl hij stond toe te kijken, voer er plotseling een briesje door de myrthen, waardoor hun geur hem toewuifde; de fontein begon te borrelen, en de weerkaatsing der zuilengangen en hekken en van den toren werd minder duidelijk in het groene water; ze schoven ineen en ontvouwden zich weer evenals de deelen van een waaier; en daarboven ontplooiden de twee banieren zich geleidelijk en begonnen langzamerhand te wapperen in den wind.

Don Juan schreed voort. Aan gene zijde van den bak stond een pauw bij den myrthenhaag, zóó onbeweeglijk, alsof hij van kostbaar email gemaakt was; doch toen Don Juan hem voorbij ging, begonnen de korte blauw-groene nekveertjes zich op te zetten; hij bewoog den staart en terwijl hij een hooge borst opzette, ontplooiden hij hem langzaam tot een verblindend-schoonen waaier. Terwijl hij dit deed, begonnen eenige merels en grauwe lijsters, die in vergulde kooien in een portiek hingen, te kweelen en te zingen.

Van het plein met den bak kwam Don Juan aan een tweede en kleinere binnenplaats, na door een nauwe overwelfde gang te zijn gegaan. Op haar marmeren stoep lagen drie krijgslieden, gekleed in lange, geborduurde zijden opperkleeden, waaronder hun wapenrusting schitterde; en op hun hoofd droegen ze vreemde helmen van stalen maliën, die los op hunne halsstukken afhingen, en waarboven zij weer vergulde kappen droegen; onder hen — want blijkbaar hadden zij er in hun slaap op gerust — lagen hun roode schilden en strijdbijlen van Damascener staal. Toen hij langs hen heen liep, verroerden zij zich en begonnen zwaar te ademen. Hij ging hen snel voorbij en bij den ingang van de kleinere binnenplaats, waaruit een heerlijke geur van in vollen bloei staande Perzische rozen opsteeg, leunde een schildwacht tegen een pilaar, met de handen om zijn lans geslagen, en met het hoofd op de borst. Toen Don Juan hem voorbij ging, hief hij langzaam het hoofd op; en opende eerst een oog en toen het andere. Don Juan ijelde hem voorbij, terwijl het klamme zweet hem op 't voorhoofd parelde.

De stralen van de reeds ten ondergang nijgende zon belichtten de kleine binnenplaats, in het midden waarvan zich een groot door rozenhagen omgeven albasten bassin bevond, dat op vier dikke pilaren rustte; op het water lag een vlies, als van ijs; doch alsof iemand een steen op de bevroren oppervlakte geworpen had, begon er beweging in het water te komen, en druppelde het langzaam in het andere beneden-bassin.

„De wateren vloeien, de nachtegaleen zingen,” mompelde een gestalte, die naast de fontein lag, en die, als iemand die juist ontwaakt, naar een luit greep, welke naast hem lag. Don Juan trad een reeks verwelfde en van koepels voorzien vertrekken binnen, welke zolderingen als bezet waren met ijskegeltjes van goud en zilver, of ingelegd waren met paarlmoeren sterrebeelden, die in het halfduister flonkerden, terwijl de muren schitterden van figuren, die als gesneden schenen in ivoor, en paarlmoer en beril en amethyst, daar waar het zonlicht er over gleed, of die deden denken aan een vreemde zee-grot, vol wisselende kleuren, daar waar de schaduwen zich verdichtten. In deze vertrekken vond Don Juan een aantal slapers, krijgslieden en slaven, blanke zoowel als zwarte, welke allen opsprongen en zich de oogen uitwreven en diep voor hem negen. Vervolgens betrad hij een lange gang, aan weerszijden afgezet door een rij slapende eunuchen, gekleed in statiekleederen, die met het zwaard in de vuist tegen den muur leunden, en slavinnen met gestreept-zilveren lendendoeken aan en sequinen onder aan het lange haar en trommen en tambourflambouwen, waarin welriekend hout brandde, welks vlam een rossig schijnsel op de slapende gezichten wierp. Doch toen Don Juan naderde, negen de slaven voor hem tot in het stof, en raakten met hunne tulbanden den grond aan; de meisjes begonnen te rinkelen.

Aldus schreed hij van het ene vertrek in het andere, totdat hij kwam aan een groote deur, die gevormd was van sterren van

cederhout en ivoor, bezet met gouden nagels en gegrendeld met een reusachtigen, gouden grendel, waarin mystieke opschriften gegraveerd waren. Don Juan bleef stilstaan. Doch terwijl hij dit deed, bewoog de grendel zich langzaam in zijn gleuf, en schoof geleidelijk terug, en de kolossale deuren gingen langzaam open.

Er werd een groote, cirkelvormige hal zichtbaar, zóó groot, dat ge onmogelijk kondt ontwaren, waar zij eindigde, en waarin talloze lichten schitterden, waskaarsen opgehouden door rij op rij van blanke meisjes, en toortsen, gedragen door rij op rij in 't wit gekleede eunuchen; en er brandden flambouwen op hooge standaards en er hingen lampen af van het zich tot in de verte strekkende gewelf, waardoor hier en daar breede stralen bleek daglicht vielen, die zich op eigenaardige wijze vermengden met de rest. Don Juan bleef plotseling staan, verblind door al deze pracht, en terwijl hij daar stond, begon de fontein in het midden der hal te spuiten, tot de stralen de bovenste zoldering raakten, en talloze heerlijk-schoone stemmen jubelden op in wondere zangen van verlangen en het geluid van instrumenten van allerlei aard, blaasinstrumenten, zoowel als die waarop getokkeld wordt, en strijkinstrumenten en die waarop men slaat, vereenigde zich met de stemmen en vervulde de hal met klanken, evenals ze reeds vol was van licht.

Don Juan omvatte zijn zwaard en schreed verder. Aan het uiterste einde der hal voerde een marmeren trap naar een troonhemel of verhoogde nis, overdekt door een overwelfde gang, welker stalactieten glansden als gedreven goud en welker met tegels ingelegde wanden schitterden als edelsteenen. En op een troon van sandelhout en ivoor, ingelegd met edelsteenen en welks zetel behangen was met het gewrocht van het Chineesche weefgetouw, zat de Moorsche Infanta, in diepen slaap.

Ter rechter- en ter linkerzijde, doch een trede lager dan de prinses, stonden haar twee meest vertrouwde dienaren, de Opper-Duenna en de Opper-Eunuch, aan wie de voorzichtige Koning Yahyas zijn eenig kind gedurende haar vierhonderd-jarigen slaap had toevertrouwd. De Opper-Duenna was gekleed in een somber, violet-kleurig weduwenkleed, met vele zedige windsels van wit moesseline om haar geel en gerimpeld gelaat. De Opper-Eunuch was een deftig neger, met mooi-purperen tint, met wangen als een allegorische wind en een gelaatskleur glanzend als een veelgebruikte deurklopper. Hij was van top tot teen gehuld in goudsbloem-kleurige kleederen en op het hoofd droeg hij een verbazend hoogen tulband van geborduurd cashmir. Deze beide hooge personages hielden, behalve hunne bijzondere waardigheidsteekenen, die bestonden in een Mekka-rozenkrans van de Duenna en een zilveren staf voor den Eunuch, groote waaiers van witte pauwenstaarten in de hand, waarmede zij elke vlieg, die zich zonder oordeel des onderscheids op hun koninklijke pupil nederzette, moesten verjagen. Doch op dit oogenblik waren alle vliegen in het paleis in een diepen slaap gedompeld, en de Duenna en de Eunuch eveneens. En tusschen hen in, met een wit zijden zonnenscherm boven zich, waarop met figuren, die zich bewogen, als die welke men in droomen ziet, de geschiedenis van Jusuf en Zuleika, van Salomo en de Koningin van Scheba, en van nog vele andere befaamde minnaars afgebeeld waren, zat de Infanta, rechtop, doch gehuld in een met gouden sterren bezetten sluier, zooals een nog onvoltooid ruw-marmeren beeld bedekt wordt.

Don Juan liep snel tusschen de rijen tot in 't stof gebogen slaven en danseressen en fakkel- en toortsdragers door; en bleef niet eer stilstaan vóór hij onderaan de trap, die naar den troon leidde, gekomen was.

„Ontwaakt!” riep hij, „mijn prinses, mijn bruid, ontwaakt!”

Er ontstond een lichte beweging in de gesluisde gestalte, en Don Juan voelde het bloed in zijne slapen kloppen en tegelijkertijd, dat hij ijskoud werd.

„Ontwaakt!” herhaalde hij stoutmoedig.

Doch in plaats van de Infanta, hief de eerwaardige Duenna haar gerimpeld gelaat op en keek verschrikt rond. Zij was niet zoozeer gewekt door de stemmen en instrumenten, als wel door den tred van een mannschoen. Ook de Opper-Eunuch ontwaakte plotseling; doch met de gratie van een, die vergrijsd is in den dienst van Vorsten, onderdrukte hij snel een geeuw, en zijn hand op zijn geborduurd opperkleed leggende, maakte hij snel een diepe buiging.

„Inderdaad,” merkte hij op, „Allah (die alleen de geheimen van het Heelal kent) is wondergroot, daar hij niet alleen...”

„Ontwaakt, ontwaakt, prinses!” viel Don Juan hem ongeduldig in de rede, met zijn voet op de onderste treden van den troon.

Doch de Opper-Eunuch beduidde hem met een beweging van zijn staf, achteruit te gaan, en zette zijn toespraak voort, — „daar hij zijn dienstknecht, Koning Yahya (moge zijn schaduw nooit kleiner worden) niet alleen rijkdom en macht geeft, groter dan die van eenigen koning op aarde, ja zelfs groter dan die van Salomo, den zoon van David...”

„Houd op, kerel!” riep Don Juan en den staf en de zachte, chocolade-bruine hand van den neger op zijde duwend, vloog hij de trap van den troon op en wierp zich aan de voeten van de gesluisde Infanta, waarbij zijn rapier op vreemde wijze kletterde.

„Sla uwen sluier op, mijn geliefde, die schooner zijt dan Oriana, om wie Arnadis weende in den Zwartten Berg; dan Gradasilia die Feliamarte zocht op den gevleugelden draak; dan Helena van Sparta, die de torens van Troje in brand stak; dan Caliato, die door Zeus noode in een berin veranderd werd; dan Venus zelf, aan wie Paris den noodlottigen appel gaf. Sla uwen sluier op en ver-

rijs, als de rozige Aurora van het leger van den ouden Tithonus, en verwelkom den ridder, die elk gevaar voor u getrotseerd heeft, Juan Gusman del Pulgar, Graaf van Miramor, die voor u ieder ander gevaar op aarde of in de hel wil trotseeren; en die u alleen zijne liefde wil geven, zijn liefde, die tot nu toe onvaster was dan die van Prins Galaor of van den veelvormigen god Proteus!”

Er voer een huivering door de gesluisde prinses. De Opper-Eunuch knikte veelbeteekenend en wuifde driemaal met zijn staf. Onmiddellijk vervuld een concert van stemmen en instrumenten, even talrijk als de machten in de lucht, als koning Salomo ze monsterde, de groote zaal. De danseressen hieven hare tambourijnen boven haar hoofd, en hielden zich op de punten der teenen in evenwicht. Een golf van geurige reukwerken doorstroomde de lucht, die vervuld was van den sproeiregen van talloze fonteinen. En langzaam naar de zijde van den troon gaande, nam de Duenna de bovenste plooi glanzend gaas tusschen haar gerimpelde vingers, en na den sluier langzaam opgenomen te hebben, ontdekte zij de Infanta aan Don Juan's blik.

De boezem der prinses ging zwaar op en neer; haar lippen openden zich tot een lichten zucht, en traag sloeg zij de met lange wimpers gesierde oogleden op; toen sloeg zij haar oogen weder neer en hernam weder de onbeweeglijkheid van een beeld. Zij was wonderschoon. Zij zat op de kussens van den troon met zedig gekruiste beenen; hare handen, welker nagels met herma violet getint waren, lagen zedig gevouwen in haar schoot. Door haar dunne geborduurde mousseline opperkleed schitterden purperen en oranje gewaden, stijf van goud en edelsteenen en, dit alles versmolt tot één wondere veelkleurige schittering. Van haar hoofd viel aan weerszijden een doorschijnende zacht gekleurde sluier af, bepoederd met uiterst kleine, schitterende loovertjes. Haar boezem was bedekt met rij op rij van de grootste parelen; een waar netwerk, dat van haar fijnen hals reikte tot aan haar middel, en waartusschen diamanten, die in haar kleed geborduurd waren, schitterden. Haar gelaat was ovaal, met de zilveren bleekheid der jonge maan; haar mond, welks lippen bijna onzichtbaar met karmozijn geverfd waren, was als een granaatappelbloesem tusschen tuberozen, want haar wangen waren wit geverfd, en de kassen van haar groote oogen met de lange wimpers waren violet gekleurd. In het midden van elke wang echter vertoonde zich een zeer fijne roze vlek, waarin een wonderfijne kunst een kleine pyramide geschilderd had, en dit wel zóó natuurlijk, dat ge hadt kunnen wanen, dat een echt stukje geborduurd goed de wang der maagd sierde. Op haar hoofd droeg zij een hooge tiara van juweelen, den losprijs van vele koningen, die schitterde en fonkelde als een verlicht altaar. De oogen der prinses waren zedig nedergelegd.

Don Juan stond haar verrukt aan te blikken.

„Prinses!” begon hij ten leste.

Doch de Eunuch raakte met zijn staf zacht zijn schouder aan. „Heer,” fluisterde hij, „de etiquette gedooft niet, dat Uwe Grootheid Hare Hoogheid direct aanspreekt, nog afgezien van het feit, dat Hare Hoogheid de Castiliaansche taal niet verstaat, noch Uwe Grootheid de Arabische. Doch met behulp van deze zeer achtenswaardige dame, hare Wijsheid, de Opper-Duenna, en van mijn onwaardige persoon, is het mogelijk een voor beide partijen hoogst aangenaam en leerzaam gesprek te voeren.”

„Ellendige, oude sok!” dacht Don Juan; doch hij dacht na over wat hem tot nu toe niet opgevallen was, n.l. dat zij inderdaad zich onderhouden, of tenminste dit getracht hadden te doen, in het Spaansch, en dat het Castiliaansch, hetwelk de Opper-Eunuch sprak, zuiver, doch geheel verouderd was, daar het nog dateerde uit den tijd van den heilig verklaarden Ferdinand. Er volgde een fluisterende samenspraak tusschen de beide grootwaardigheidsbekleeders; en de Duenna bracht hare lippen aan het oor der Infanta. De granaatappel-lippen der Prinses plooiden zich tot een flauwen glimlach, doch zij sloeg de oogen niet op en mompelde iets, dat de oude dame op haar beurt den Opper-Eunuch weder toefluisterde, die dit beantwoordde door drie maal te buigen. Vervolgens wendde hij zich tot Don Juan en begon in zoetvloeiende klanken:

„Hare Hoogheid de Prinses”, zeide hij, driemaal buigend bij het vermelden van haar naam, „is evenals alle prinsessen, doch in nog veel hooger mate, buitengewoon zedig. Zij is derhalve niettegenstaande de superioriteit harer bekoorlijkheden, — welke zelfs blindgeborenen in het oog vallen — nieuwsgierig te weten of Uwe Grootheid haar niet schooner vindt dan al wat ge ooit gezien hebt.”

Don Juan legde de hand op het hart met een bevestigend gebaar, dat welsprekender was dan woorden.

Wederom omzweefde een bijna onmerkbaar glimlach het granaatappel-mondje en wederom werd er iets gemompeld en volgde een fluisterende samenspraak.

„Hare Hoogheid”, ging de Opper-Eunuch minzaam voort, „heeft van de wijze leermeesters in hare prille jeugd geleerd, dat ridders dikwijls wispelturig zijn, en dat Uwe Grootheid in het bijzonder vele dames achtereen volgens verzekerd hebt, dat elk harer de schoonste vrouw was die gij ooit gezien hebt. Zonder ook maar een oogenblik aan de mogelijkheid van een vergelijking te kunnen denken, verzoekt zij Uwe Grootheid haar nieuwsgierigheid ook op het volgende punt te bevredigen. Vindt Uwe Grootheid haar niet oneindig veel schooner dan Catalina?”

Nu was Catalina een van het befaamde zevental, en voor haar had Don Juan een doodzonde begaan. (Slot volgt).

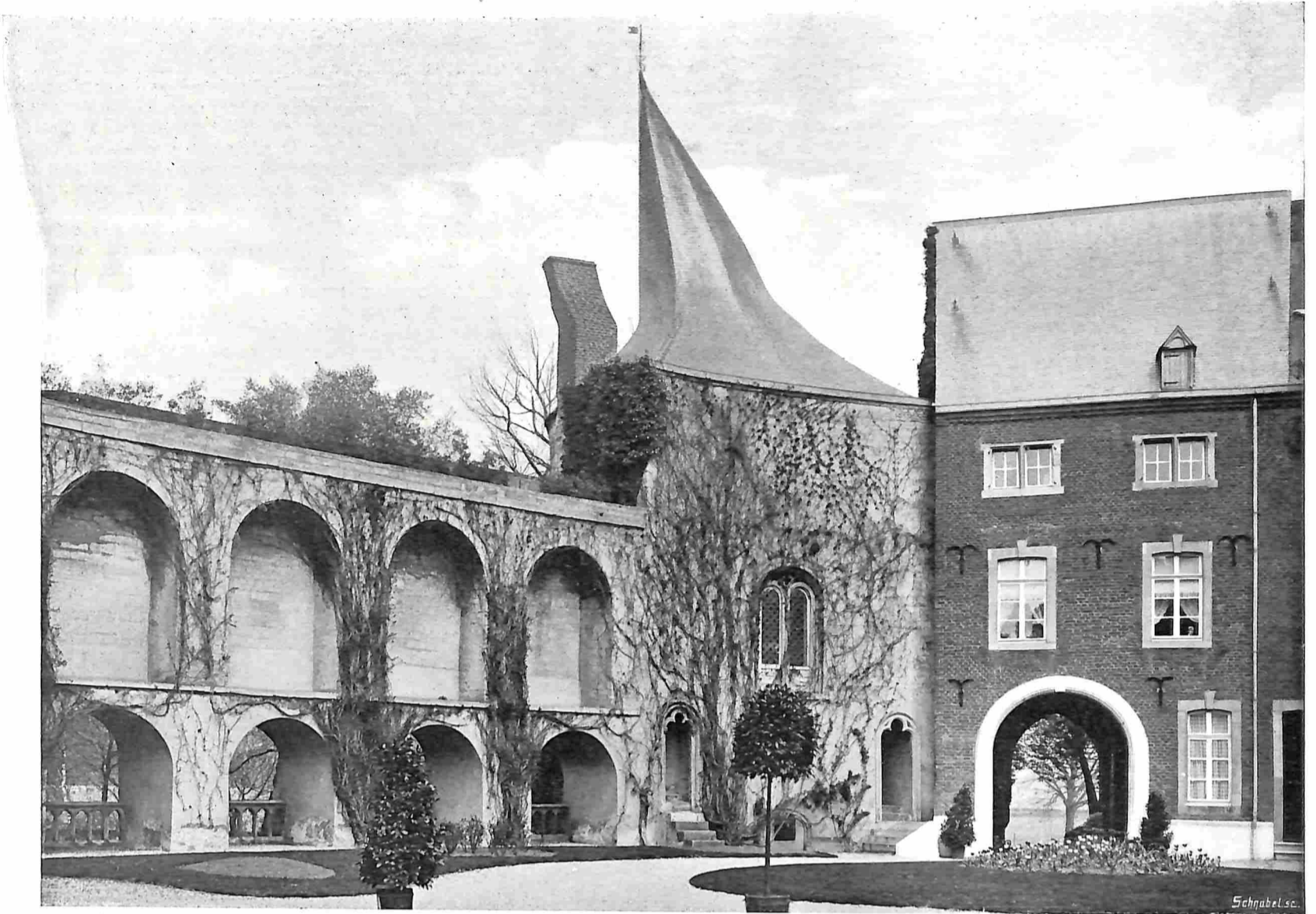

Foto Aug. F. W. Vogt.

HET KASTEEL HORN. BINNENPLAATS MET POORTGEBOUW.

HET KASTEEL HORN (L.)

(Slot).

REEDS werd vroeger gezegd, dat de inrichting van het kasteel aangepast is aan de eischen van tegenwoordige bewoning. De voorwaarden der tegenwoordige levenswijze zijn geheel anders, dan die van vóór vier-, vijf- honderd jaren, toen kasteelen als dit gebouwd werden. Men leefde destijds eenvoudiger. Men hield niet van nachtbraken, ging vroeg te bed in de groote, ruime „koetse”, at

vroeg en had liefst bij feestgetij veel gasten aan tafel. Op eene ruime feestzaal, op eene wapenzaal moest dus gerekend worden, terwijl midden tegen den langen wand een reusachtige open schoorsteen, met haard, vuurplaat, houtbak, zetels en klaptafel noodig waren. Zit men nu om de tafel bij verbeterd lamp- of gaslicht, toen zat men rondom den haard bij het flikkerende en vlamme haardvuur. De verlichting met toortsen of kaarsen in den

ouden tijd was schraal en bij den vooruitgang der middelen van verlichting en verwarming, moest men de inrichting der zalen en de meubileering veranderen. Wij spreken hier nog niet van de elkaar opvolgende stijlen en modegrillen, die de zalen met beeldhouwde deuren, de wanden met geschilderde vakken sierden en de plafonds met hun zware balken en vakken niet onaangestast lieten. Men brengt — en ook op het kasteel Horn — waar dit gevoeglijk kan en past, de oude vormen terug.

De meubileering is daarmede overeenkomend. Uit de hierbij gevoegde afbeeldingen kan men de meubileering der zalen enz zien.

In de groote ruime zaal zien wij de portretten der voorvaderen van den kasteelheer. Het zijn contereitsels van de familie Petit d'Oudenbourg, de bekende adellijke Roermondsche familie, die gedurende tweehonderd jaren de eerste magistraatsambten der stad bezet had. Ook de jonkheeren de Pollart zien wij dáár terug, wier naam onafscheidelijk verbonden is aan de stichting van het Louisa-gasthuis te Roermond, en wier wapen met veranderde kleuren gelijk aan dat der Nassau's is. Ook de Loquenghien's, de van Darth's, van welke families wijlen de mama van den slotheer de laatste afstammeling was. Leeft de herinnering van deze families in de

Foto Aug. F. W. Vogt.

INTERIEUR KASTEEL HORN.

Roermondsche annalen, en in de door hen gestichte Godshuizen voort, een schat van antieke meubelen, eene geheele verzameling van oud porselein is uit hare nalatenschappen bewaard. Het vormt een klein museum, ten volle waardig eene plaats te hebben in het Amsterdamsche Gemeente- of Rijksmuseum.

Men beschouwe het stel groote pullen koningsblauw. En sla het oog op de prachtige waschstellen, de wonder gekleurde schotels, bekers, serviezen, drink- en spoelkommen, schitterend van tint en glanzend van goud.

Een met schildpad ingelegde kast draagt weer andere stellen, bewijzen van den goeden smaak der oorspronkelijke aankoopers. In de zijkasten en kastjes liggen weer gesneden beeldjes en kruisbeelden van den beroemden beeldhouwer Bauer, denzelfde die door den kunstlievenden Bisschop van Hoensbroeck iets vóór de Fransche revolutie, met andere artisten op allerlei gebied van Mayen, van Trier en elders naar Roermond medegebracht werd om hier zijne kunst uit te oefenen. Beeldhouwkunst, muziek en schilderkunst kregen toen nieuw leven en de Petits, de Ruys'sen, de van Aefferden, de de Pollarts stonden vóóraan in de beoefening der kunsten.

Reeds in een werk, vroeger door mij uitgegeven, waarin de chroniek geboekt is der Roermondsche muziek vóór de Fransche Revolutie tot de goer jaren der vorige eeuw, gaf ik eene beschrijving van het drukke kunstleven, dat door de komst van dien kunstbeschermmer ontstaan was. De kunstbeoefening door het volk was vooruit gegaan en zóó zien wij de eerste standen der hoofdstad van het voormalige overkwartier van Gelre vlijtig studeerende, oefenende, musiceerende, op clavecimbel, fluit, klarinet, hobo, viool, violoncel. Ook aan schilderkunst werd gedaan. Herderinnetjes en herdertjes, bloemtuilen vlechtende, werden in teere kleuren à la Watteau in waterverf geschilderd. Landschappen en oude denkbeeldige ruïnes en torens werden in bruin en hard-groen onder een azuren lucht aan het papier toevertrouwd. Maar men borduurde ook heerlijke vazen met bloemen en de wapenstikkerij was nog niet geheel en al vergeten. Men knipte ragfijne prentjes, portretten in zwart en wit, geheele bosschen met vaardige hand en scherpe schaar. Alles droeg het karakter van den tijd, waarin het gemaakt werd. Het vormelijke, het eigenaardig cachet zat er dik op. Daarom treft men ook hier bij andere kunst nog proeven van dat eigenaardige XVIIIde eeuwse talent.

In een volgend vertrek vinden wij eene belangwekkende palissanderhouten kast met snijwerk, koepel in Italiaanschen stijl. Voeg hierbij in de ontvangstzaal verschillende goede schilderijen, op den schoorsteen een volledig stel Chineesch en goudleerbehang, dat door zijn warmbruinen toon het schelle licht, dat door de nisvensters valt tempert, dan dunkt ons, is het bewijs wel geleverd, dat men het oude kasteel der Hornes, met inachtneming en behoud der oude inrichting goed heeft weten aan te passen aan de eischen van een modern woonhuis.

Wat ook goed werkt en past bij de meubels zijn de gekleurde vensters in de nissen of vensterbogen. Het zijn voortbrengselen van Roermondsche kunst, een kunst, waarover 't mij steeds verwonderd heeft, dat daarvan zoo weinig geschreven wordt. Komt dat, omdat deze voor zich zoo weinig reclame verlangt of vraagt? Ziet men de nieuwsbladen na, dan treft men herhaaldelijk allerlei verhalen over prachtige kunstzaken in Holland, in Duitschland vervaardigd. Er kan daar geen bouwwerk voltooid worden, of de naam van den architect wordt met groote letters geboekt, als van den „beroemden”, den „grooten”, den „kunstvollen”, den „talentvollen” meester, terwijl men den aannemer, den opzichter, den steenleverancier zelfs niet vergeet.

Gaan soms deskundigen het werk zien, dan treffen zij dikwijls een verzameling steenen raadselen en bouwkundige vraagstukken aan, waarover het komende geslacht lachen zal en zich schamen. In

Foto Aug. F. W. Vogt.

HET KASTEEL HORN. DE GROOTE ZAAL.

enkele gevallen draait de kennis van den meester uit op een „schablonenmässig” nabootsen van voorbeelden en voorbeeldjes, het aaneenlijmen van vaak slecht bijeen passende stukken, waardoor het geheel stijlloos en onzinnig wordt. Komt daarbij nog het voorschrijven van bepaalde bouwmaterialen, wat den schijn wekt of de bouwmeester makelaar der leveranciers is, dan kan men begrijpen, dat een buitenstaander dergelijke toestanden niet alleen minacht, maar dat het prijsbaar en loffelijk is, als er mannen opstaan, die misbruiken in dat vak willen uitroeien en daardoor de kunst en het publiek beschermen tegen de praktijken der „meesters” en de uitwassen eener volgzaam pers. Maar keeren wij na deze uitweiding weer terug naar het park van Horn.

Ziet men uit de ramen in het met een lange, zich sierlijk wendende waterpartij doorsneden park, dan wordt de vlakke kleur afgebroken door het schelle wit der zwanen en de donkere kleuren der andere waterbewoners. Rechts en links en verder vóór ons uit zien wij hoog geboomte van verschillenden aard. Als de Mei in 't land is, is het een pracht die afwisseling van groene tinten, lichte en donkere, gele en witte, te zien. Daar achter en ter zijde prijken de vruchtboomen met een pracht van bloem en was de fotografie zoo ver gevorderd, dat zij de kleuren zonder veel moeite kon teruggeven, wij zouden aan-

Foto Aug. F. W. Vogt HET KASTEEL HORN. DE VERZAMELING OUD PORSELEIN.

raden dan een foto te nemen van het slot, van het park, van de bloeiende vruchtboomen, van de groene weiden, van de heggen met de sneeuw witte doornen en daarboven plaatsen die helderblauwe lucht en de melkwitte wolkjes. Dan zouden we willen vragen, of de Hollandsche kasteelen, die aan de verwoesting door sloopers en door den tijd ontkomen zijn, ook zoo prachtige gezichten kunnen aanbieden, zóó schilderachtige partijen bezitten, als dit oude en eerbiedwaardige kasteel van Horn, met zooveel kunstgevoel en zooveel piëteit hersteld en bewoond door den heer R. Magnée de Horn en zijne echtgenoot Burggravin P. van Aefferden.

Roermond.

A. F. VAN BEURDEN.

EEN DAG VOL AFWISSELING IN HET PFALZELERWALD.

(Slot).

DE in die dalen zelden of nooit ontbrekende beek was zoo goed als droog, wat nogal gelukkig was, daar we die anders, van steen op steen springende, gedeeltelijk hadden moeten doorwaden om weer een smal voetpad te bereiken, waarlangs we tusschen boomen en heesters opnieuw naar boven moesten. Het ging dus steeds op en af, langs wegen, die men zonder gids zoo goed als onmogelijk zou kunnen vinden. Onze Michel, zoo lummelachtig als hij was, bleek toch met de wegen en paden in deze bosschen goed bekend te zijn, zoodat wij ten volle op hem waren gaan vertrouwen, zeker als wij ons achtten dat we onder goede leiding waren.

Dit zou echter nu spoedig anders blijken. Niet dat hij ons op een dwaalspoor bracht, maar hij liet ons eenvoudig in den steek, en wel toen wij dit allerminst verwachtten.

Dit kwam zoo.

Uit het dichte kreupelhout in het hoogdal komende, vonden wij een vrij breeden karreweg, en, daar we door dat opklimmen en afdalen nogal warm waren geworden, meenden wij er hier in de frissche schaduw wel een kwartiertje rust van te kunnen nemen.

— Dat kunnen de heeren best doen, merkte Michel op, want in een goed half uur is u te Trier, en... ik ga naar huis terug.

— Maar wil je ons dan hier, tusschen de bergen en in het bosch, waar we weg noch steg weten, laten staan.

— Macht nichts, zei hij, U gaat van hier maar altijd recht uit, dan komt u van zelf in Trier. Ik ga terug, want ik zou U, volgens afspraak van de *Genovefa-höhle* naar een punt brengen, vanwaar U den weg gemakkelijk kunt vinden.

En hij hield zijn hand op, om het vooraf bepaalde loon te ontvangen.

Of mijn reisgenoot, die met hem geaccordeerd had, al tegenpruttelde, het hielp niets. De lummel bleek lang zoo lummelachtig niet te zijn als hij scheen. Hij stond op zijn stuk. Wij konden, als we maar altijd recht uit gingen, onmogelijk verdwalen, zei hij nog eens zeer beslist, en ik ga naar huis.

Toen dit geleuter mij begon te vervelen, zei ik: Geef hem zijn Mark maar en laat hem naar den duivel loopen. 't Is nog

vroeg en al raken we een beetje uit de richting, als we hier maar een goed half uur van de stad af zijn, komt dat er niets op aan, want we hebben nog tijd in overvloed.

Toch hadden wij verstandiger gedaan, zoo we hem, waar het toch blijkbaar om te doen was, nog maar een Mark extra hadden beloofd, als hij bij ons bleef; maar, bereisd en aan zelfstandig gewoon, achtten we dat niet noodig, in den vreemde omdwalen gewoon, achtten we dat niet noodig, en na hem nog een afscheidsgroet aan onze Genoveva opgedragen te hebben, lieten wij hem gaan.

Nu maar recht uit, dan komen we er vanzelf, zei ik, nadat we uitgerust en opgefrischt waren.

Dat ging dan ook een minuut of tien goed, maar toen kwamen we in een lastig dilemma.

Het breede karrepad liep rechts een hoek om: dat was dus niet recht uit, al was het, gelijk wij het later begrepen, zeker Michels bedoeling geweest. Recht vóór ons was echter een tamelijk breed voetpad, dat moest dus onze weg zijn. Maar een eind verder bleef er van recht uit in 't geheel geen sprake meer. Het voetpad splitste zich in tweeën, het ééne in Noordelijke, het andere in Zuidelijke richting: recht vóór ons dicht bosch.

— Entre ces deux mon coeur balance, zei Omega.

— Laat je hart er maar buiten, en gebruik liever je verstand. Die lummel heeft bedoeld dat wij den karreweg moesten houden, en die liep ook volgens de kaart in de goede richting; we moeten dus óf naar dien weg terug, óf, wat wel hetzelfde zal wezen, dit rechtsche pad nemen.

Op deze logische redeneering viel niet af te dingen, en, daar we geen lust hadden om een heel eind terug te gaan, kozen we op goed geluk het rechtsche pad.

Dit kwam nu, gelijk later bleek, wel goed uit, maar toch ware het verstandiger geweest terug te gaan en den karreweg te volgen.

Het gaat met die smalle voetpaden in de bosschen dikwijls vreemd toe. Ze worden dan smaller, de bodem dichter begroeid, zoodat het pad moeilijk en ten laatste in 't geheel niet meer is te onderscheiden, en men niet kan begrijpen waar zij, die het begin ervan duidelijk plat getreden hebben, toch eigenlijk verder heen zijn gegaan.

Zoo tennaastenbij ging het nu ook hier. Wel bleef het pad, als men goed toezag, herkenbaar, maar het werd zóó smal en aan beide zijden zoodanig door de heesters overgroeid, dat we ons tusschen deze takken eigenlijk een doorgang moesten banen.

Erg geruststellend was dit niet, want het had er veel van, dat we dichter en dichter in het bosch verdwaald, en verder van ons doel af raakten, wat dan ook aan mijn tocht- en lotgenoot de verzuchting ontlokte dat hij wenschte goed en wel in *Schneidershof* te zitten, waar we vermoedelijk terecht zouden komen.

Dat is, gelijk velen weten, een druk bezochte ontspanningsplaats op een vrij hoogen berg, aan den linker Moezeloever, dus schuin tegenover Trier.

Juist toen hij deze opmerking maakte, viel er in onze nabijheid — althans niet zeer ver af — een schot, en spoedig een tweede.

Verwonderd keken we elkaar aan. Het was toch nu niet in den jachtijd.

't Zal misschien een houtvester zijn, die mogelijk met een gezelschap jacht maakt op een wild zwijn.

Nu zou de ontmoeting van een houtvester ons hier zeker zeer

gelegen komen. We hadden daarvan nog een aangename herinnering bewaard, toen we in den vorigen zomer in het *Reichswald*, bij Kleef, ook al door zulk een voetpaadje misleid, geheel uit de richting gedwaald waren. Een wild zwijn hadden we echter nooit ontmoet, en een ontmoeting daarvan leek ons weinig aantrekkelijk, en nog veel minder waren we gesteld op een voor dat grove wild bestemde kogel. Dan maar zoo spoedig mogelijk vooruit.

Wij geraakten met dat al in een vrij lastige positie, terwijl teruggaan ons nu nog veel minder verkieslijk scheen dan straks, en dit te minder, toen we op een plek in het voetpaadje kwamen, waar ter rechterzijde een opening in het kreupelhout was. Toen bleek dat wij langs de flauwe helling van een vrij hoogen berg liepen. Het gezicht in het dal was hier goeddeels vrij, maar wat we daar, aan den voet der tegenovergestelde berghelling zagen, was zeker alles behalve geruststellend.

Daar stonden namelijk een aantal soldaten in volle wapenrusting naar onze zijde geposteerd, en links en rechts zagen wij er nog meer. Wat konden die hier, meenden wij, anders te doen hebben dan schietoefeningen houden, terwijl dan het doel, de schijf of wat ook, tegen

Foto Aug. F. W. Vogt. HET KASTEEL HORN. DE COLLECTIE OUD PORSELEIN.

onze berghelling geplaatst moest zijn. De mogelijkheid dat ze ieder oogenblik in onze richting zouden vuren lag derhalve voor de hand. Dat ze ons wel zouden zien en dus wachten, was zeer twijfelachtig, daar wij tusschen het kreupelhout zaten, en boombladeren zijn slechte kogelvangers. Het was dus zaak om maar zoo snel mogelijk door te loopen en te maken dat we buiten de vuurlinie kwamen.

Gelukkig hoorden wij geen schot meer, en kwamen we na eenige minuten uit op een breed blijkbaar veel begaan pad, hetwelk rechtsaf steil naar boven liep. Daar dit door den regen zeer uitgehold en, door groote en kleine steenen moeilijk begaanbaar was, en bovendien weinig schaduw bood, was het een corvée om daar tegenop te scharrelen, in het onzekere waar het ons zou brengen. Maar we waren nu ten minste buiten direct levensgevaar, en, naar den stand der zon te oordeelen, liep het zuidwaarts dus in de richting van de Moezel. In elk geval zou het wel een van die paden zijn, welke van de ééne bewoonde plek naar de andere loopen, en 't was ons tamelijk onverschillig waar we zouden terecht komen, mits we maar menschen zagen; zoo heel ver kon dat niet van *Schneidershof* af wezen. Dus maar weer met nieuwen moed naar boven.

Wij waren echter dichter bij ons doel dan we dachten. Eerst wachtte ons echter nog een niet onaardige verrassing.

Dit pad was aan beide zijden dicht begroeid, maar we kwamen toch, na een poosje klimmen, aan meer open gedeelte, waar het uitzicht in het dal genoegzaam vrij was. Daar we rechtsaf gegaan waren, moesten we die soldaten nu van terzijde in den rug zien. Dit was dan ook zoo, maar wat we nu zagen zou zeker wel geschikt geweest zijn om de lachspieren van een verstoppen misanthroop in beweging te brengen.

De soldaten stonden daar nog op dezelfde plek onbeweeglijk en onbeweegbaar, en juist zoo in 't gelid, als wij ze een minuut of tien geleden zagen staan, maar, als de veiligheid en de krijgsroem van zulke landverdedigers aflag, zou het er met het Duitse vaderland zeker bitter slecht uitzien; want — de lezer verbeelde zich onze verbazing — het waren poppen op levensgrootte en van voren als militairen beschilderd.

Door den grooten afstand hadden wij dit, daar wij ze straks tusschen de heesters door van voren zagen, niet kunnen onderscheiden, terwijl het nu, zijdelingsch van achteren, duidelijk zichtbaar was.

De schoten, die wij gehoord hadden, waren dus blijkbaar van een houtvester of boschwachter geweest, en er bleek in elk geval uit, dat we ons daar, door het dichte kreupelhout onzichtbaar, niet op een veilig terrein bevonden, maar dat we ons door die poppen uit een Neurenburger speelgoeddoos — want daar geleken ze op dien afstand precies op, zulk een schrik hadden laten aanjagen, was superlatief belachelijk. Toch waren we angstig geweest, zeer angstig zelfs, en daar was zeker reden voor, maar dat dit avontuurtje ons nu in een des te opgewekter stemming bracht is licht te begrijpen.

Het was intusschen zaak om voort te maken, teneinde op een veiliger terrein te komen, en, niet vermoedende dat we nabij het einde van onzen zwerftocht waren, zett'en we onzen lastigen klimtocht naar boven voort, en spoedig bevonden wij ons, tot onze verwondering en blijdschap tevens, aan de achterzijde van *Schneidershof*, waar we een uitmuntende gelegenheid vonden om van onze door de warmte vermoeiende excursie uit te rusten, en, met een prachtig panorama vóór ons, op te frisschen. —

Het scheen wel dat we dien dag nog niet genoeg afwisselingen hadden gehad, want, toen we naar Pallien den berg waren

afgegaan, om in een gierpont de Moezel over te steken, brak, toen we in 't midden der rivier waren, de kabel of ketting, en werd de pont door den sterken stroom een heel eind voortgestuwd. Na veel en lang tobben kreeg men die aan wal. 't Is waar, we hadden een eind verder de brug kunnen overgaan, maar dien weg kenden wij, waarom wij aan den andere de voorkeur gaven. Daar van gevaar geen sprake was en een zoodanig geval zeker tot de zeldzaamheden behoort, interesseerde het ons niet weinig, en beschouwden wij het als een aardig besluit van dezen bij slot van rekening zeer mooien dag. —

Landgenooten, die in deze streek vertoeven, zullen in het bovenstaande allicht iets vinden, dat zij zich kunnen ten nutte maken. Voor een wandeling van *Ramstein* af naar de *Genofevahöhle* en door het *Pfalzelerwald* is echter een wegwijzer zeer noodig, en dan liefst een, die niet ter halverwege zegt: „nu ga ik terug naar huis.” —

H. W.

Een paar groote Taxusboomen.

DE *Taxus*, die tot de familie der Conifeeren behoort, wordt hier te lande zeer veelvuldig als sierboom aangeplant, en leent zich daar dan ook uitmuntend toe. Weinig bekend is het echter, dat deze boom een zeer hoogen leeftijd kan bereiken, en dan een groote afmeting aanneemt. Uit verschillende landen wordt nu en dan gewag gemaakt van dergelijke oude *Taxusboomen*. Ongetwijfeld komen de twee beroemsten van Frankrijk voor op het kerkhof te La Haye-de-Routot in het departement Eure. De leeftijd van deze beide boomen wordt door den franschen plantkundige A. Breuil op ruim 1500 jaar geschat, ook Gadeaux de Kerville is het hiermede eens, terwijl de Engelschman John Low, die meer speciaal een studie van oude boomen maakte, deze leeftijd veel te hoog acht.

De eene boom bekend onder den naam „l'If sans chapelle” is in den loop der eeuwen zeer beschadigd, de stam is in tweeën gevallen, doch is bij den oorsprong van de takken vereenigd gebleven. Hij heeft een totale omtrek van 8,22 M. en een hoogte van 14,55 M., voor een *Taxus* nogal aanmerkelijk.

Veel belangwekkender is zeker de l'If-chapelle, die in de nabijheid van den eerste staat. Deze heeft op 1 M. boven den grond een stamomtrek van 9,45 M., dus een doorsnede van ruim 3 M. en zijn geheele hoogte bedraagt niet minder dan 17½ M. De stam is geheel hol en meer dan 40 personen hebben er destijds eens in gestaan. In het jaar 1865 kwamen de bewoners op het denkbeeld om in den hollen stam een kapel te bouwen. Deze heeft een lengte van 2,06 M. en een breedte van 1,75 M. Zij is 3,08

M. hoog, de zoldering is koepelvormig gebouwd, met zink bekleed en blauw geverfd.

In de kapel staat een klein altaar, waarop een Mariabeeld. Den 9^{en} April 1866 werd zij door Monseigneur Devoucoux, Bisschop van Evrenx, ingewijd en sinds wordt er geregeld dienst in gehouden. De kapel is gesloten met een glazen deur, en terzijde daarvan bevindt zich een offerbus met het opschrift om een bijdrage voor haar onderhoud en voor het verzorgen van den boom.

Geen wonder is het, dat deze *Taxus* als een der bezienswaardigheden van het plaatsje wordt beschouwd, en dat velen, die er in de buurt komen, er een reisje voor over hebben om hem te bezoeken.

E. Th. W.

Foto Aug. F. W. Vogt. HET KASTEEL HORN
TOEGANGSDEUR.

Foto C. A. de Jong.

ROTTUMMEROOG. HET STRAND.

ROTTUMMEROOG.

DE Wadden, die zich uitstrekken benoorden de provincies Friesland en Groningen, zijn eenmaal land geweest, doch 't valt niet op eenige honderden jaren na te zeggen, wanneer ze ontstaan zijn. Onder de namen „maria vadosa” en „aestuaria” worden ze reeds bij Tacitus vermeld. „Wadden” beteekent doorwaadbare plaatsen, en wanneer men de vele platen en ondiepten ziet tusschen Groningen en het kleine eiland Rottum, dan geloof men, te voet van den vasten wal naar dat eiland te kunnen gaan. Toch beletten verschillende geulen zulks, ook bij laag water.

Van Polderzijl, waar de uitwateringssluis van de Zeilriet gevonden wordt, kan men af en toe naar Rottum varen met den strandvoogd van dat eiland, het eenige gezinshoofd, dat men er kan vinden.

Het vaarwater is met stokken en boompjes afgezet, en voorzigtig is het, er tusschen te blijven. De gronden daarbuiten zijn gevaarlijk, vooral bij ruw weer, en menig vaartuig is er op verloren gegaan.

Kort bij Polderzijl ziet men des zomers tal van koeien en schapen op de vlakten, die men schorren of kardoezen noemt, en eerst ziet men ze begroeid met weegbree en kweldergras, terwijl meer naar zee zoutminnende planten als zeekraal, wieren en zee gras voorkomen. Op de vlakten, die bij vloed onderloopen, ziet men gedurig scheepjes, waarvan de eigenaars aan het „schillen”, d.i. schelpenvisschen, zijn. Ze worden „schillermans” genoemd, en het is ze hoofdzakelijk te doen, om de woningen van cockles of kokhanen, waarvan men in de kalkbranderijen de onmisbare specie voor onze woningen bereidt. Met groote vorken worden de schelpen uit het zand opgedolven en daarna gezeefd en gewassen. Men kan er slechts een schamel stuk brood mede winnen, daar de concurrenctie tegen de stoomschelpenzuigers, die in korten tijd duizenden H.L. vangen, niet kan volgehouden worden.

Met den Voogd van Rottum wordt men zoo na mogelijk bij het eiland gebracht. Met een wagen op hooge wielen rijdt men van het schuitje naar den wal.

Het geheele eiland bestaat uit eenige duingroepen, die zich voortdurend naar het Oosten verplaatsen, zoodat de ruimten tusschen Schiermonnikoog en Rottum steeds grooter wordt.

Telkens poot men helm in het duin, om meerdere vastheid

aan den bodem te geven, maar 't zijn maatregelen van tijdelijken aard. In onze jaartelling heeft het eiland zich meer dan drie uren naar het Oosten verplaatst. Waar nog in 1887 het vorig huis van den Voogd stond te midden van hooge duinen, daar peilt men tegenwoordig verscheidene voeten diepte. Men vermoedt zelfs, dat er ten slotte van Rottum niets zal overblijven dan eene zandplaat, wat ook het lot is geworden van de eilanden Hefasant, Cornasant en Bosch, die in de nabijheid lagen. Vroeger stonden hier pakhuizen van Groninger kooplieden, en de geschiedenis leert ons, dat hier meermalen roovers kwamen plunderen, en dat in de zestiende eeuw vooral berucht is geworden de Friesche edelman en piraat Douwe van Glins.

Reeds op grooten afstand is te zien het breede huis van den Strandvoogd, daar de roode pannen van verre blinken. Het dak is gewinkt hellend en boven is een soort plat, dat als „uitkijk” gebruikt wordt. Langs een trap komt men gemakkelijk boven, en ieder vreemdeling vertoeft er gaarne eenigen tijd. Bij kalm weer is het wel een genot, te staren op de blauwgroene Noordzee, waarin men hier en daar tegen de ondiepten brandingkrullen bespeurt. Maar ook, wanneer de noordwester storm zich verheft, levert het een grootsch schouwspel op, te zien, hoe de krachtige rollers trachten het kleine eiland, nog geen 400 H.A. groot, onder te doen gaan.

Heel in de verte kan men dikwijls rookpluimen van stoombooten waarnemen en visschersschuiten ziet men gewoonlijk op eenigen afstand van de kust.

Op het eiland staan twee kapen, de „Groninger-” en de „Eemderkaap” geheeten, die den schepelingen waarschuwen voor de gevaarlijke gronden aan den voet van Rottum, maar hun tevens den weg wijzen, wanneer ze het eiland wenschen te naderen.

Dat de zee dikwijls hout opwerpt, kan men wel zien aan de hooge stapels wrakhout, die hier en daar zijn, en die nu eene vrij veilige plaats hebben. Ook staat er bij het huis van den Voogd een groote bijschuur, van wrakhout en strandplanken opgebouwd. Al deze overblijfselen van schepen en ladingen geven te denken, en ze roepen voor den geest jammeren, die mogelijk geleden zijn.

Een gedeelte van het eiland is ingericht tot moestuin voor den Voogd en op een ander deel ziet men wel zijne koeien weiden, ofschoon er niet veel valt te biken. Er schoot dan ook hooi te biken, voeder van elders worden aangevoerd.

Rottum is bekend om de groote hoeveelheden vogels, die er wonen en broeden. De Groote Zeezwaluw vooral is er zeer talrijk, zoodat in den leg- en broedtijd de grond er, als 't ware, bezaaid is met eieren en jongen. Talrijk is ook de Zilvermeeuw, en door den Strandvoogd zijn kunstmatige holen aangelegd, waarin de talrijke Bergeenden nestplaats kunnen vinden. De Voogd raapt jaarlijks honderden eieren op, die hij naar verschillende plaatsen verzendt. Hij gaat hierbij evenwel oordeelkundig te werk, zoodat de voortplanting er weinig of geene schade door lijdt.

't Is wel een eigenaardig leven, dat het gezin van den strandvoogd op Rottum heeft. Des zomers komt er nogal eens bezoek en ook vertoeven er dan wel werklieden. Maar 's winters bij ijs en sneeuw is men soms dagen en weken lang van de bewoende wereld afgescheiden.

Toch is de Voogd er wel tevreden, omdat hij er gewonnen en geboren is. De betrekking van Strandvoogd toch gaat vanaf 1738 over van vader op zoon, zoodat men het eiland bijna als een erfheerlijkheid kan beschouwen.

We eindigen met den wensch, dat het

Foto C. A. de Jong.

ROTTUMMEROOG. DE WONING VAN DEN STRANDVOOGD, TEVENS UITZICHTTOREN. ACHTERZIJDE.

huis van den Voogd steeds zal blijven een vriendelijk tehuis voor den schipbreukeling en ook voor den vreemdeling, die het Oostelijke der Waddeneilanden een bezoek brengt.

J. DAALDER Dz.

ONFEILBARE REGEN- VOORSPELLINGEN.

DE weerhaan wijst naar 't Noorden, en toch regent 't, dat het giet, van die dikke, nijldige druppels, iedere druppel een bobbel. Ze spelen krijgertje langs de daken, om neer te komen op het hoofd van den knaap, die, uit louter plezier, een bad neemt onder de goot. Ze achtervolgen elkaar over de dorpsstraat, en bedreigen het schoeisel van het dienstmeisje met algeheelen ondergang. Op hooge pooten, met neerhangenden staart zoeken de kippen naar een onnoozel korreltje graan. Dreef de wetenschap, dat het in dezen zomer bij alle winden regent, haar niet naar buiten, geloof maar gerust, dat ze 't rik opzochten, al is 't daar ook minder gezellig. Alleen de eenden storen zich er niet aan, al klimt 't water ook boven peil. Ze slobberen, wat ze kunnen, en laten vroolijk haar gekwaak hooren.

Ik sta voor mijn raam en tracht den tijd te verdrijven met te berekenen, hoeveel M³ water er bij den Zondvloed wel op aarde moet gevallen zijn. Hoe menigmaal ik ook naar boven kijk, of 't wolkenfloers nog niet vaneen wil scheuren, steeds en onveranderlijk blijft dezelfde bleekgrijze lucht. 't Schijnt of de zon haar vacantiereis maakt.

„Regen of wind,” voorspelt de barometer; „regenbuitjes met onweersverschijnselen”, zeggen de kranten.

Om de verveling te verjagen, ga ik wat lezen. Doch 't vlot niet. Men kan toch ook niet den heelen lieven dag met den neus in de boeken zitten. Ik sla een paar accoorden op de piano aan. Mozart noch Bach willen mij bekoren. Zelfs Strauss kan mij niet in een betere stemming brengen. Een spelletje whist of hombra, hoe gezellig en aangenaam ook in den langen winteravond, 't kan me in den zomer en midden op den dag weinig boeien. In den zomer moet men zich buiten, in de vrije Natuur, kunnen verlustigen. Men moet dan dwalen door bosch en veld, langs wei en akker; men moet dan met wellust kunnen opsnuiven den geur der bloemen, kunnen hooren het gekwinkeleer van het snelgewiekte koor der lucht. Niets van dat alles. De verveling achtervolgt ons; zij grijpt ons aan en houdt ons omstrengeld, wat wij ook doen om haar te ontvluchten.

En dat alles door dien regen, die maar sputtert en spat, alsof hij behagen schept in ons ellendig bestaan. En als hij eens een poosje rust, om nieuwe krachten te verzamelen, en, als om ons te tarten, de zon een oogenblikje veroorlooft door de wolken te kijken, dan valt hij ons weldra weer aan met nieuwe woede, en bant ons alle hoop uit het hart.

Hij ontnemt ons 't vertrouwen in alle barometers, het geloof aan alle meteorologen. We kunnen langer staat maken noch op de eerste, noch op de laatsten. Ik voor mij, ten minste, keer tot het geloof mijner Voorvaderen terug, die er „Vier en Veertig Voortekenen van Regen” op na hielden, welke nooit ofte nimmer faalden.

Willen mijne lezers er ook kennis mede maken en ze, om den tijd te verdrijven, uit het hoofd leeren, dan volgen ze hieronder. Wellicht, dat het letten op die voortekenen hun boos humeur verjaagt en de hoop doet herleven. Ik zou mij dan ruimschoots beloond achten.

De holle Wind kent perk noch palen;
Het Zwerk verandert keer op keer;
Ik zie het Kwik in 't weerglas dalen,
Het Schoorsteenroet valt drupp'lend neer.
Het Vocht begint den muur t'ontvloeien,
De Zwaluw scheert langs 't spichtig gras.
De Vlieg verstoort de logge koeien,
De Kikvorsch kwaakt in d'enge plas.
Flink, mijn patrijshond, zit te droomen,
Het Stof draait dwarr'lend in den vliet.
De Visschen spart'len in de stroomen.
Het regende ook op St. Margriet.
Hebt gij den Stank der gracht geroken?
Zaagt gij dien fraaien Regenboog?
De Zon is neev'lig neergedoken;
Ondraaglijk kwelt me een Eksterroog.
De Huiskat strijkt haar fulpen wangen;
Gesloten is de Pimpernel;
De Meerle fluit haar zoete zangen,
En hoor, wat piept de Krekkel schel!
Het loeiend Vee wil 't veld verlaten;
't Verschiet schijnt ons nabij te zijn.
Ik hoor de ontruste Schapen blaten,
Aanhoudend knort het ronkend Zwijn.

Foto C. A. de Jong.
JONGE KAAPVOGEL.

De Slakken zijn met zand bestoven,
De Padden kruipen ginds en her.
De Klaver heft de kruin naar boven,
Flauw glinstert zelfs de grootste Ster.
De Pauw verheft zijn schelle kreten,
Het Rijpaard trapt vol ongeduld.
Mijn Hond wil gras voor beend'ren eten.
Zie, hoe een Kring de maan omhult.
De Glimworm blinkt in vollen luister,
De Koekoek roept in 't eenzaam woud.
De Maan schijnt rood door neev'lig duister,
Het is, schoon Zomer, nat en koud.
De Ganzen gig'glen, d'Eenden kwaken,
De gladde Zuring krimpt ineen.
Het Hout zet uit met hoorbaar kraken,
Het Vocht ontwelt den blauwen steen.
De Raven storten zwierend neder;
In gang en kamer kruipt de Spin;
De Herder spelt onstuimig weder:
Een Nieuwe Maan viel Maandag in.

P. FRANSEN JZN.

Hoe bepaalt men den ouderdom der visschen?

IN het algemeen kan men slechts door vergelijking met exemplaren, waarvan den leeftijd bekend was, den ouderdom der visschen bepalen. De grootte toch hangt bij visschen derzelfde soort vaak af van het min of meer rijke voedselgebied, dat ze tot hun beschikking hadden, en is dan een zeer slechte maatstaf tot leeftijdsbepaling.

Sedert zijn er echter twee methoden ontdekt, waarbij het onderzoek zeer wordt vergemakkelijkt.

Een visch draagt n.l. in zijn gehoororgaan twee langwerpige ronde, toegepunte en eenerzijds afgeplatte gehoorsteentjes, (otoliten), die met den visch in groei toenemen. Daar de groei in het winterhalfjaar geringer is dan des zomers, is de aanwas van die glasharde schelpsteentjes dan ook minder, wat bij een dwarsdoorsnede duidelijk zichtbaar is.

In een der laatste regeeringsrapporten betreffende de Zuiderzeevisserij zijn keurige, dit feit aantoonende opnamen, gereproduceerd.

Een andere methode vond men in de schubben der karpers. Het gedeelte der schubben dat men niet ziet, en dat wel drie-maal zoo groot is als het zichtbare, gekleurde deel, steekt n.l. in een schubzakje der huid. Dat hoornachtige, doorschijnende schubdeel vertoont eenigszins ringvormige lijnen welke alle om hetzelfde middelpunt loopen. Op die ringlijnen is de groei der schubben eveneens af te lezen; in tijdperken van minderen groei staan ze dicht opeen, bij iedere sterke groeiperiode wijder uit elkaar. Op dezelfde wijze als aan een doorgezaagden boom kan men dus ook hier de jaarringen aflezen, en zoo vrij nauwkeurig den karpersleeftijd bepalen. Nadere onderzoekingen hebben verder eenzelfde verschijnsel bij schelvischen en zelfs bij in diepzee levende waterbewoners doen waarnemen. Naast het gebrek aan voedsel in den wintertijd moet men waarschijnlijk ook den paaitijd als oorzaak van groeistilstand beschouwen. Als de oude visschen geen deel meer nemen aan de voortplanting der soort staat ook hun groei en die der schubben of gehoorsteentjes stil, hun rol in de schepping is afgespeeld en vermoedelijk nadert dan snel een natuurlijke dood. G.

Foto C. A. de Jong. } ROTTUMMEROOG. DE WONING VAN DEN
STRANDVOOGD, TEVENS UITZICHTTOREN. VOORZIJD.

DE SINT BERNARDHOND.

VAN alle hondenrassen behoort de St. Bernard zeker wel tot de schoonste en meest majestueuze soort. Welk een indrukwekkende, ja koninklijke verschijning is hij toch, wanneer hij daar op het bordes van een groote buitenplaats ligt, rustig zijn wakend oog over de omgeving latende gaan. Hoe wordt hij niet bewonderd en nagestaard door ieder, die hem zoo fier langs de straat ziet loopen? Maar zijn roeping is niet om in een stad te leven of op een tentoonstellingsbench te liggen, neen, men moet hem aan het werk zien in de bergen, in de hooge sneeuw, dat is zijn lust en zijn leven.

De moreele eigenschappen van den St. Bernard zijn wel zijn trouw, gehoorzaamheid en verstand; verdedigen die hem lief is, iemand helpen die in gevaar verkeert. Zijn meester ziet hij vragend in de oogen en leest daarin elk verlangen; hij is lief en aanhankelijk. Die trouw en aanhankelijkheid, zegt Benion in zijn werk over honden, heeft hij niet uit behoefte of door dwang, zij zijn alleen het gevolg van dankbaarheid en liefde. Hij is een oprecht vriend en prettig kameraad, een moedig en verknocht wachter. Montaigne zegt dat tusschen vele menschen grooter afstand bestaat dan tusschen den mensch en den hond; hij bedoelde daarmee waarschijnlijk den St. Bernard.

Het algemeen voorkomen van den St. Bernard is imposant, krachtig, toont grooten adel, waartoe vooral de gelaatsuitdrukking medewerkt, die goedaardig maar tevens ernstig is. De kop is zwaar met eenigszins gewelfden schedel; de snuit is vierkant, mag vooral niet spits zijn, diep en kort.

Kleine, hoog aangezette ooren, tanden op elkaar, zwarte neusgaten en donkere oogen. De borstkas moet gewelfd zijn, wat een waarborg is voor flinke longen; de rug breed en recht. De beenen zijn krachtig gespierd en hebben dubbele klauwtjes (St. Hubertusklauwen) aan de achtervoeten. De achterbeenen moeten sterk zijn, matig gebogen in de spronggewrichten, waardoor de hond een vlotten gang krijgt. De staart wordt afhangend gedragen, aan de punt iets opgewijpt; in vroolijke stemming wordt hij naar boven gebogen, doch mag nimmer over den rug of als krulstaart gedragen worden.

Men onderscheidt langharige- en kortharige St. Bernards. Bij de kortharige is de beharing zeer dicht, kort en hard, doch niet ruw op het gevoel, aan staart en dijen iets langer. Bij de langharige is het haar middellang, glad soms licht gegolfd, doch nooit gekruld of ruig. De kop en ooren zijn kort en zacht behaard; de voorbeenen zijn licht-, de achterbeenen zwaar gevederd. De kleur der St. Bernards wisselt tusschen bruin en rood; een gewenschte afteekening is de witte halskraag, witte borst, voeten en staartpunt, en een zwart masker. De grootte voor reuen moet minstens 70 cM., voor teven minstens 65 cM. zijn.

De geschiedenis van den Sint Bernardhond kan niet van eeuwenher nagespeurd worden, zooals dit bij andere rassen het geval is; wel weet men, dat op het einde der 18de eeuw in het klooster op den Sint Bernard eene besmettelijke ziekte onder deze dieren heerschte, waardoor zij alle stierven op één na. Deze is toen gekruist met den Pyreneeschen hond.

De kloosterhonden zijn geen tentoonstellingsexemplaren; hun kop, achterbeenen en staart zijn lang niet zoo mooi gevormd als zulks bij vertegenwoordigers van dit ras op onze shows het geval is. Toen de Sint Bernards in de mode kwamen, is men zich in Zwitserland op het fokken van raszuivere dieren ernstig gaan toeleggen, teneinde eenheid in het type te verkrijgen. Schumacher te Hollingen b. Bern is de man geweest, die daaraan den eersten stoot gegeven heeft. Spoedig hebben toen de Engelschen zich er mee bemoeid; door mastiff- en bloedhondbloed hebben zij het type veranderd en de oorspronkelijke rasmerken ter zijde gesteld, om toch maar buitengewoon groote dieren te krijgen; honden met een quasi-schapenkop, zonder dien zoozeer gewildens „stop” met gewelfden neusrug, losjes aangezette ooren, met een dom uiterlijk, zoo geheel anders als de verstandige, zachte uitdrukking, die den echten Sint Bernard eigen is. Maar de Amerikanen kochten die Engelsche Sint Bernards voor grof geld; Mr. Lears gaf f 16000 voor Sir Bédivière, Mr. Emmet f 10000 voor Rector, Mr. Schillcock f 47000 voor Lord Buke, enz., enz.

De bakermat van den Sint Bernard is het klooster op den Sint Bernard in Zwitserland. In het jaar 970 werd dit toevluchtsoord gesticht door den Italiaanschen priester Bernard de Menthon, die er met eenige andere monniken zijn intrek nam. Het staat op een punt van den berg, waar de meeste van Zwitserland naar Italië trekkende reizigers voorbijkomen; zij worden er kosteloos geherbergd. Tijdens den zeer korten zomer, die op dezen ruim 2400 meter hoogen bergtop heerscht, komen daar zeer vele vreemdelingen, met het doel om er te genieten van dat enig onvergetelijke schouwspel, zoo indrukwekkend en melancholisch tevens. De afstand van Martigny, aan den voet van den Sint Bernard gelegen, tot aan het klooster is 45 kilometer; per rijtuig gaat men tot aan het juist op de helft liggende dorpje Lides. Daar worden de paarden afgespannen en met muilezels gaat men verder tot het hoogste huis, de herberg Cantine du Proz; nog twee uur

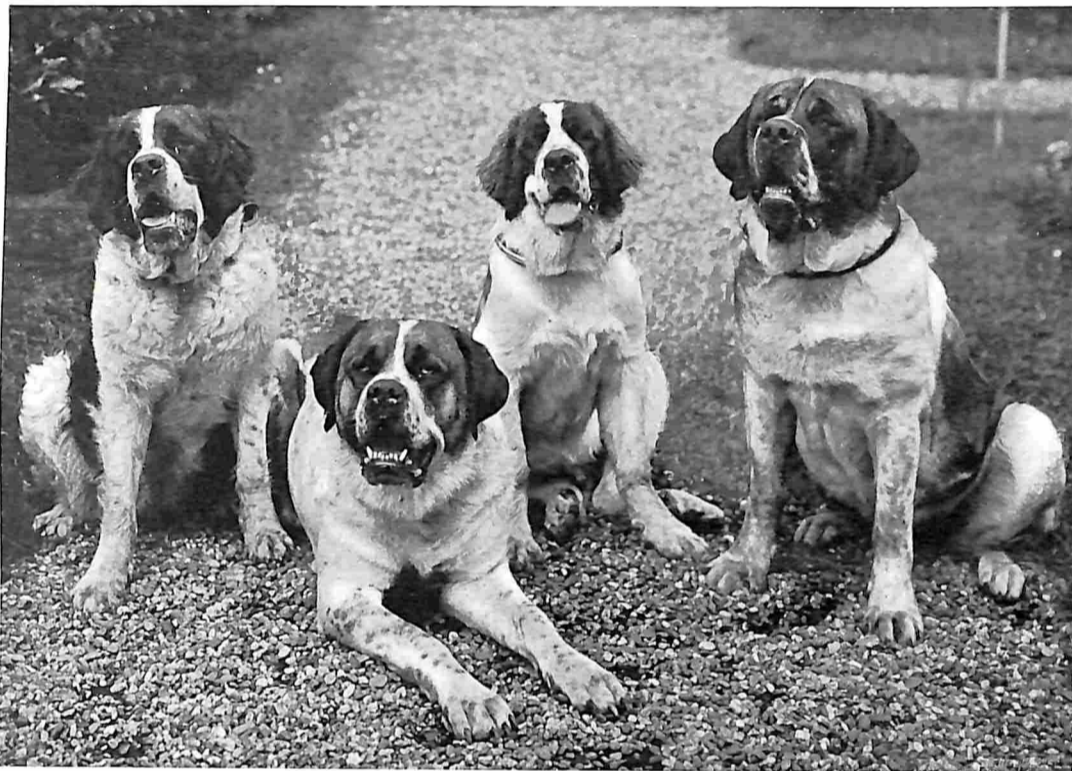

Foto H. Bickhoff.

MOOIE ST. BERNARDS VAN MEJ. E. WÜST.

Foto W. D. Niestadt & Zn.

EEN NEST ST. BERNARDHONDEN.

verder ligt het klooster. Geen boomen meer, geen planten, geen gras, niet het minste leven valt er meer te bespeuren; men ziet niets dan ontelbare op elkander gestapelde rotsblokken van kolossale afmeting; de hellingen en kloven zijn bedekt met altijddurende sneeuw. Op sommige plaatsen wordt de weg zeer nauw, en durft men daar naar beneden te zien, dan ontwaart het oog op ontzaglijke diepte de kruinen van dennebosschen.

In dit onherbergzaam oord verrichten de monniken van het Sint Bernardsklooster hun barmhartigheidswerk, bijgestaan door hun honden. Wanneer een reiziger verdwaald of door de sneeuw tegengehouden is en door koude en uitputting dreigt ten onder te gaan, dan neemt het werk der dieren een aanvang; rusteloos sporen zij den ganschen dag in de sneeuw en hebben zij eindelijk een hulpeloos mensch gevonden, dan rennen zij naar het klooster terug om de monniken te waarschuwen. Wonderbaarlijke redingen zijn door deze trouwe honden verricht. Zoo gebeurde het op 12 November 1903 dat Turc werd losgelaten, even nadat een geweldige sneeuwstorm had gewoed. Opgewonden blaffend, steeds weer teruglopend, in de richting van waar hij gekomen was, zagen de monniken hem na een paar uur voor het klooster terugkomen. Turc trok de broeders bij hun pij, als om ze tot spoed aan te zetten en hen te brengen op de plaats waar hij hen hebben wilde. Men begaf zich op weg en Turc holde steeds vooruit, tot hij na anderhalf uur gaans aan den voet eener rots bleef staan. Nadat de sneeuw, die bijna anderhalve meter hoog lag, verwijderd was, ontdekte men een geheel verkleumd en schijnbaar gestorven mensch. Een der monniken onderzocht hem nader en voelde het hart nog even kloppen. De ongelukkige werd op een draagbaar gelegd en zoo snel mogelijk ging het nu naar het klooster, Turc voorop, niet springend en blaffend, maar toch den goedigen kop in de hoogte, stil en ingetogen. Door zorgvuldige behandeling kwam de reiziger langzamerhand tot bewustzijn en kon na eenige dagen het klooster verlaten, terwijl de wakkere Turc zijn dagelijksche verkenningstochten weer voortzette.

De beroemdste St. Bernhardhond is Barry geweest, die tal van menschen het leven heeft gered; nog wordt zijn stoffelijk omhulsel bewaard in het museum te Bern en op het hondenkerkhof bij Parijs is een prachtig standbeeld voor hem opgericht.

De Engelsche dichteres Katherine Philips wijdde de volgende regels aan den St. Bernard:

„Behold this creature's form and state,
Which Nature therefore did create,
That to the world might be expressed
What mien there can be in a beast;
And that we in this shape may find
A lion of another kind.
For this heroic beast does seem
In majesty to rival him,
And yet vouchsafes to man to show
Both service and submission too.
From whence we this distinction have
That beast is fierce, but that is brave.
This dog hath so himself subdued
That hunger cannot make him rude,
And his behaviour does confess
True courage dwells with gentleness”.

DUVAL VERWEY.

WEEGBREEBLADEREN.

IEDER kent de mooie rosetten der wortelbladeren langs den weg, waaruit de langgerekte, groene bloemaren van „Plantago major” omhoog steken. Eigenaardig zijn de namen aan deze plant gegeven, waarin men overal de twee elementen terug vindt, die het groeien langs wegen en de op voetzolen gelijkende bladervormen uitmaken. Plantago komt van het latijnsche „planta” = voetzool; breekweg of platvoet zijn mede onze inlandsche benamingen. Zoolkruid noemt men het wel in Duitschland en de eigenlijke Duitse naam: „Wegerich” beduidt letterlijk „wegbeheerscher”. Andere namen daar zijn o.a. Wegbrech en Hans beim Weg.

„Plantein” noemt men de weegbree in enkele onzer provinciën, wat overeenstemt met de Fransche en Engelsche benaming: „plantain”, waarvan ook het stamwoord in „la plante du pied” of voetzool gevonden wordt. En opmerkelijk is wel, dat eveneens de Indianen der Nieuwe Wereld deze plant, welke daar als bij ons het stof der wegen als groeiplaats kiest, betitelen als: de voetstap van den witten man.

Van ouds werden de weegbreebladeren als een heilmiddel voor velerlei kwalen toegepast, zelfs de dieren zouden dit geneesmiddel kennen.

Zoo vertelt Trasmus, een oud kruidkundige, met eigen oogen te hebben gezien, hoe een padde, die door een spin gestoken was, vlug weegbreebladeren als geneesmiddel opzocht en daarbij baat vond.

Nog in de 16e eeuw is de weegbree wel het meest toegepaste artsenijkruid en ten onzent doen de blaren

Foto H. Bickhoff. DE ST. BERNARD LEA VAN SCHAGEN.

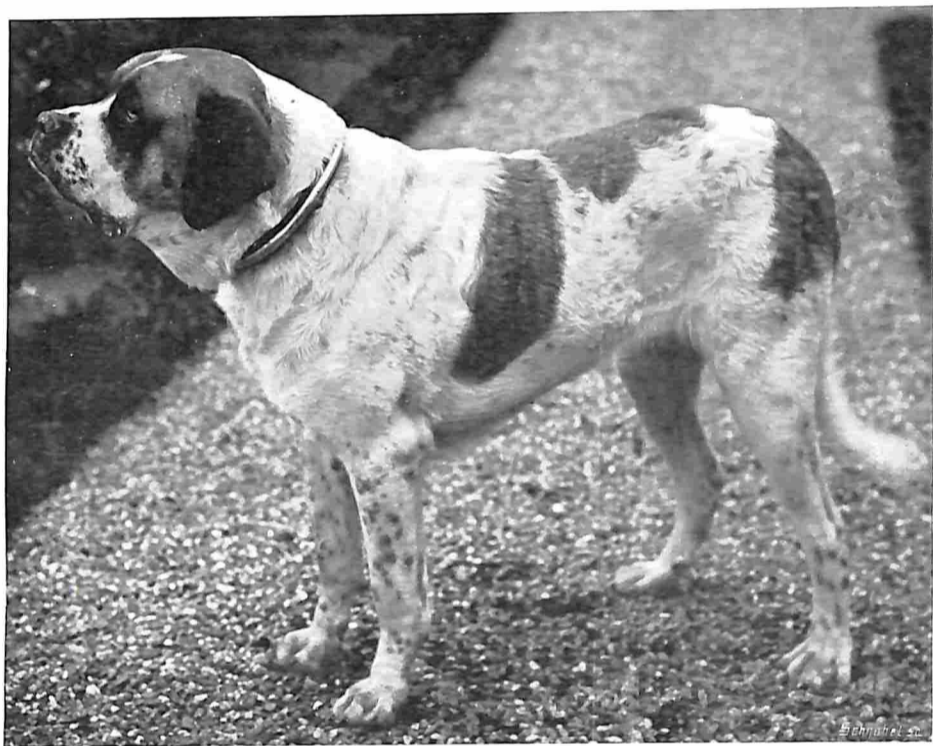

Foto H. Bickhoff. EEN MEERMALEN BEKROONDE ST. BERNARD.

Foto H. Bickhoff.

EEN ST. BERNARD UIT DEN BEROEMDEN KENNEL THALATTA.

nog wel dienst als trekpleisters op steenpuisten of worden ze gekneusd op brandwonden aangewend. In het laatste geval zullen ze zeker wel verkoelende diensten kunnen presteeren, evenals alle andere saprijke bladeren, al kent de wetenschap tegen een bijensteek b.v. wel beter middeltje dan het in den mond nemen van 3 stuks weegbreebladeren, — iets wat men vroeger aanbeval.

SCILLA CAMPANULATA EN SCILLA NUTANS.

Op de schitterende tentoonstelling, dit voorjaar vanwege de Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur te Haarlem gehouden, waren een aantal Meibloeiende Scilla's geëxposeerd, welke door hunnen schoonen bloei en aantrekkelijke opvallende kleuren, ongetwijfeld de aandacht van de talrijke bezoekers zullen getrokken hebben. Niet alleen onder 't mooie hoog opgaand geboomte van den Hout, doch later eveneens in vazen, in de kleine tentoonstellingszaal, liet de inzender, die een specialiteit in de cultuur van dit bolgewasje is en daarvan meer dan een half hunder in teelt heeft, tal van verscheidenheden zien, welke in kleur, vorm en groeiwijze van elkaar afwijkend waren, doch welke alle dit gemeen hadden, dat zij door hunne vroolijke kleuren onwillekeurig ieders attentie op zich vestigden. Op 't eerste oog doen deze Scilla's dadelijk aan bloemen van jeugdige hyacinten denken en 't is dus geen wonder dat een deel van 't publiek ze daar dan ook voor gehouden heeft. Bij aandachtiger beschouwing evenwel zal men deze vergissing spoedig bemerken en inzien, dat men voor zich heeft een bloemtros, die veelal lossier, eleganter en bloemrijker is, dan bij de bekende kleine jonge hyacinten 't geval is. De naam der Scilla campanulata wijst er reeds op, dat de vorm der klokjes overeenstemming vertoont met de Campanula's. waarvan er o. a. in ons land op droge gronden in 't wild groeien en weer andere in tuinen gekweekt worden. Beide Scilla-groepen behooren tot die bolgewasjes, waaraan in latere jaren veel aandacht geschonken is geworden en die dan ook ongetwijfeld om hunne goede hoedanigheden en hunne bruikbaarheid voor tal van doeleinden, eene goede toekomst hebben.

Wat zij als snijbloemen presteeren, daarvan geeft de, bij dit artikel voorkomende afbeelding een uitnemend beeld. Men zie maar eens hoe aardig en sierlijk zij zich in een vaasje laten schikken! De losgevormde elegante bloemtrosjes met hunne levendige mooie blauwe, witte of lichtroze kleur brengen een aardig effect teweeg.

't Behoeft zeker geen betoog dat niet iedere variëteit even groote geschiktheid voor bouquetversiering heeft en dat de langgesteelde, zooals bijv. de Scilla nutans alba maxima zich daartoe beter leent dan hare zuster de Scilla nutans alba major, welke door haar korter bloemstengel meer voor buitenbeplanting geschikt is. Behalve als snijbloem, hebben deze Scilla's groote waarde voor potcultuur en voor den vollen grond.

Als potcultuur en dan vooral zeer dicht opeen geplant, in een pot die meer breed dan diep is, dus in een zogenaamde pan, doen zij 't voortreffelijk en vormen met hun vroolijk levendig groen gekleurd blad een goed en mooi geheel. Men houde evenwel in 't oog dat ze niet vervroegd kunnen worden. Was ook dat 't geval dan zouden ze al ras een meer dan geduchte concurrent worden voor de in de laatste jaren zooveel gebruikte miniatuur hyacinten, welke hunne opkomst en groot verbruik te danken hebben aan den zooveel lossieren vorm boven dien van hyacinten van ouderen leeftijd. Deze laatste welke door hun meer stijve en gedrongener bloeiwijze minder aan tegenwoordige schoonheidseischen voldoen, hebben daardoor dan ook al een deel van hunne aloude reputatie verloren en hunne plaats moeten inruimen aan eene jongere generatie van dit geslacht.

Deze Scilla's bezitten nog een derde goede hoedanigheid die hen voor bloemenliefhebbers zoo aantrekkelijk maakt en wel dat zij zich zoo voortreffelijk voor perk-, zoowel als voor be-

planting onder geboomte leenen. Vooral deze laatste eigenschap is van zulk groot belang, omdat daartoe eigenlijk zoo weinig gewassen geschikt zijn. Losweg in massa geplant, desnoods alle kleuren dooreen, vervroolijken zij in 't voorjaar door hunne frissche kleuren zeer mooi de natuur en boeien dadelijk 't oog, door de sierlijk wuivende bloemtrossen. Door de goedkoopte en de weinige eischen die zij stellen kunnen ze voor boschbeplanting niet genoeg aanbevolen worden. Ze overwinteren steeds ongedekt en kunnen jaren ongemoeid gelaten worden. In 't najaar worden ze op een diepte van 5 cM. in den grond geplant. Ook op een perk of langs een groep heesters als rand, zijn ze met het meeste succes te gebruiken. Zet men voor een dergelijk doel een paar kleuren bijeen, dan dient op 't karakter van iedere variëteit gelet te worden en moet men zorg dragen voor goede combinatie, zooals bijv. de lichtblauwe Scilla nutans Decandole te zamen met de witte Scilla nutans alba maxima. Deze Meibloeiende Scilla's kunnen in twee groote groepen verdeeld worden, welke ieder weer uit tal van variëteiten bestaan. Het zijn de Scilla campanulata en de Scilla nutans, ook wel Hyacinthus Belgicus genoemd (Belgische Hyacint). Bij de eerste staan de klokjes evenwijdig aan den stengel terwijl ze bij de tweede meer daar tegen aanhangen, terwijl bovendien de bloemtros licht naar beneden buigt. Bij beide soorten komen dezelfde kleuren, n.l. wit, rose en blauw in diverse nuanceeringen voor. Ter vergemakkelijking van een keuze volge hier een lijstje van de meest aanbevelingswaardige soorten.

Van de *S. campanulata* is de variëteit *Excelsior* wel de grootste. De bloemen hebben een uitstekenden stand en zijn evenals de plant frisch en krachtig. De bollen moeten groot zijn, wil men volmaakte bloemen zien. Het is wel de beste onder de blauwe. Hare juiste kleur is porselein blauw.

Scilla campanulata Decandole is een mooie lichtblauwe verscheidenheid, rijkbloeiend en met alle eigenschappen voor de toekomst.

Scilla campanulata Blue Queen is eveneens van een mooie lichtblauwe tint en van goede kwaliteit en door den langen stengel een uitnemende snijbloem. De vorm der bloem is pyramide-achtig.

Scilla campanulata Sky blue is de donkerste blauwe en voor perkbeplanting zeer aanbevelenswaard. Pyramide-vormige bloeiwijze.

Scilla campanulata Rosalind, behoort tot de grootste der lichtroze soorten en is nog niet algemeen bekend. De bol is grooter dan bij de andere soorten en de prijs ook veel hooger. Stengel hoog.

Scilla campanulata Rose Queen wordt veel gevraagd en is algemeen bekend en eveneens van roze kleur.

Scilla campanulata alba maxima is een uitstekende witte, terwijl ook *Scilla campanulata*

alba onder de beste gerekend wordt. De laatste heeft een compacte bloeiwijze.

Tot de 2^e groep behooren:

Scilla nutans Othello is zeer mild bloeiend en een van beste blauwe variëteiten:

Scilla nutans major is even grooter en donkerder van blauw, doch iets minder rijkbloeiend.

Scilla nutans alba major is zuiver wit. Deze variëteit wordt veel gevraagd, is laag van stengel en daardoor uitermate tot perk- en boschbeplanting geschikt.

Scilla nutans alba maxima is beter geschikt als snijbloem dan de voorgaande. Haar kleur is crème wit en zij heeft een mooien stand en een langen stevigen stengel.

Scilla nutans Blush Queen is een prachtig roze verscheidenheid en behoort door haar sierlijken groei en stand tot de hoofdsorten.

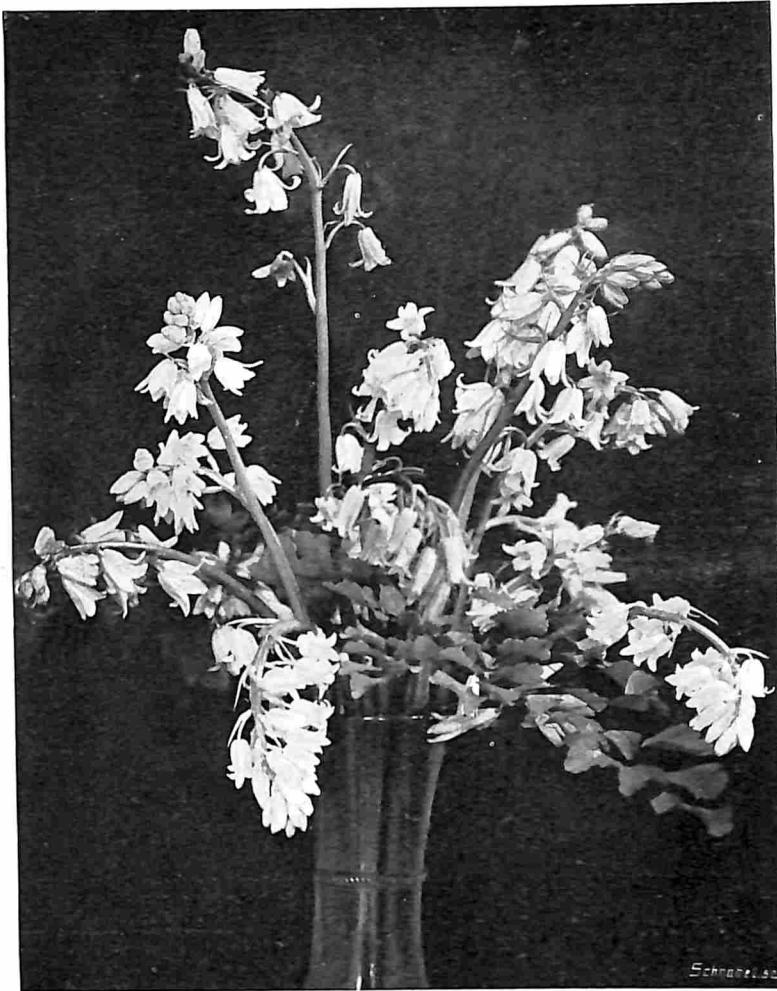
Scilla nutans carnea is grooter en lichter dan hare voorgangster. Het roze gaat dikwijls tot bijna wit over.

Scilla nutans rubra is de donkerste roze en daardoor wel opvallend.

Als unicum onder de Scilla kleuren mag de *Scilla nutans Délicate* gerekend worden. Zij is n.l. grijswit, welke kleur aan 't uiteinde der kelkjes in parelblauw overgaat. Het is een der allernieuwste.

Er zijn nog [wel meer variëteiten, doch de belangrijkste en beste zijn hierboven opgenoemd.

B. J. KROL.

SCILLA CAMPANULATA.